

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndc/5/2022
Identifikačné číslo spisu:	8122202790
Dátum vydania rozhodnutia:	19.05.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8122202790.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletého D. E. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, dieťa rodičov - matky Y. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, G., zastúpenej JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, advokátkou so sídlom Slovenská 69, Prešov a otca O. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. X, G., zastúpeného Mgr. Drahoslavom Potočekom, advokátom so sídlom Čajakova 5, Košice, o návrhu matky na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu a o nariadenie neodkladného opatrenia a o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 27P/64/2022, o návrhu otca na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti takto

rozhodol:

Návrhu na prikázanie veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 27P/64/2022 Okresnému súdu Košice n e v y h o v u j e.

Odôvodnenie

1. V konaní o úpravu rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu otec maloletého navrhol prikázanie veci na prejednanie a rozhodnutie „inému vecne príslušnému súdu, napr. Okresnému súdu v Košiciach“ z dôvodu vhodnosti. Návrh odôvodnil tým, že stará mama maloletého D. E. Y. D., st. „pracuje dlhé roky ako prísediaca v súdnych senátoch miestne a vecne príslušného okresného súdu, a hrozí tu z dôvodu kolegiálnych vzťahov možná predpojatosť“.

2. Matka maloletého prostredníctvom svojej právnej zástupkyne s navrhovaným prikázaním veci inému súdu z dôvodu vhodnosti nesúhlasila. Uviedla, že účelom delegácie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečiť hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke dôkladnejšie prejednanie veci. Zo strany otca nie sú ani tvrdené a už vôbec nie preukázané skutočnosti, prečo by na inom súde mala byť daná vec rýchlejšie, prípadne dôkladnejšie prejednaná. Bydlisko obidvoch rodičov aj maloletého je v obvode Okresného súdu Prešov. Domnienka otca ohľadne nedostatku prípadnej nezávislosti alebo nestrannosti sudcov nie je spôsobilá založiť dôvod vhodnej delegácie podľa § 39 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), lebo o tom, či je alebo nie je sudca vylúčený na námietku strany rozhoduje súd podľa § 54 CSP (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Ndc/22/2021). Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/64/2010 je

jednou z podmienok prikázania veci inému súdu z dôvodu vhodnosti súhlas druhého účastníka konania.

3. Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa sa k návrhu otca na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti inému súdu nevyjadril.

4. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (v ďalšom aj „CMP“) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Podľa § 112 ods. 1 CMP na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom.

6. Podľa § 39 ods. 2 CSP na návrh ktorejkoľvek zo strán možno spor prikázať inému súdu tej istej inštalácie aj z dôvodu vhodnosti.

7. Podľa § 39 ods. 3 CSP o prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať.

8. Civilný mimosporový poriadok okrem práva vyjadriť sa k návrhu na prikázanie veci tých účastníkov, ktorých účasť v konaní vyšla najavo v čase podania návrhu (§ 4 CMP) o prikázaní veci z dôvodu vhodnosti neustanovuje inak, preto treba na prejednávajúcu vec aplikovať ustanovenia CSP o prikázaní veci inému súdu. Konanie je vedené na Okresnom súde Prešov. Otec maloletého prostredníctvom právneho zástupcu v pôvodnom návrhu na delegáciu veci z dôvodu vhodnosti neoznačil súd, ktorému sa má vec prikázať. Na výzvu konajúceho okresného súdu uviedol (v podaní zo dňa 06. apríla 2022), že navrhuje prikázanie veci „inému vecne príslušnému okresnému súdu, napr. Okresnému súdu v Košiciach“. Otec teda riadne nešpecifikoval súd (nakoľko v Košiciach je sídlo Okresného súdu Košice I, Okresného súdu Košice II a Okresného súdu Košice okolie), ktorému konkrétnemu okresnému súdu má byť vec delegovaná. Na druhej strane Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z prednostného charakteru veci (starostlivosť o maloleté dieťa) vyžadujúcej efektívne a urýchlené súdne konanie a najmä rozhodnutie dospel k záveru, že takáto, hoci nie celkom presná špecifikácia súdu, ktorému má byť vec prikázaná, v tomto konkrétnom prípade nebráni zisteniu, že najbližšie spoločne nadriadeným súdom Okresného súdu Prešov a hociktorého z troch zhora označených košických okresných súdov (ktoré sídlia na tej istej adrese a v tej istej budove) je Najvyšší súd Slovenskej republiky.

9. Predpokladom prikázania veci z dôvodu vhodnosti podľa ustanovenia § 39 ods. 2 CSP je existencia okolností, ktoré umožňujú efektívnejšie, hospodárnejšie a rýchlejšie prejednanie veci. Nemožno pritom opomenúť, že miestna príslušnosť súdu, ktorý má vec prejednať, je základnou zásadou a prípadná delegácia príslušnosti inému súdu je len výnimkou z tejto zásady, ktorú treba - ako výnimku - vykladať reštriktívne. Ak by totiž nadriadený súd prikázal vec inému súdu podľa § 39 ods. 2 CSP, hoci by pre takéto rozhodnutie neboli podmienky, porušil by ústavne zaručenú zásadu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi a že príslušnosť súdu ustanoví zákon (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie pomerov všetkých účastníkov konania, pričom na pomery účastníka, ktorý delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatných účastníkov. Dôvody delegácie pritom môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však osobnú, zdravotnú, sociálnu či finančnú.

10. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi, je najlepší záujem dieťaťa. Na najlepší záujem dieťaťa odkazuje Dohovor o právach dieťaťa aj vo svojom článku 18 (rodičovská zodpovednosť). Koncepcia najlepšieho záujmu dieťaťa má zložku hmotného práva, procesného práva a základného výkladového právneho princípu. Ako konštatuje Výbor pre práva dieťaťa vo Všeobecnom komentári č. 14 (2013) z 29.05.2013 o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu, obsah komplexného pojmu najlepší záujem dieťaťa treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov, keďže

ide o pojem pružný a adaptabilný. Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je jedinečnou činnosťou, ktorú treba uskutočniť v každom jednom prípade vo svetle konkrétnych okolností každého dieťaťa súvisiacich s jeho individuálnymi charakteristikami ako sú napríklad vek, pohlavie, stupeň zrelosti, skúsenosti, telesné, zmyslové alebo intelektuálne postihnutie, sociálny kontext, v ktorom dieťa žije (prítomnosť alebo absencia rodičov, kvalita vzťahov dieťaťa s rodičmi, prostredie, v ktorom dieťa žije z pohľadu bezpečnosti) atď. Do posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa zahrňame aj jeho názory, identitu, starostlivosť, ochranu a bezpečnosť dieťaťa, jeho zraniteľnosť (zdravotné postihnutie, príslušnosť k menšinovej skupine, štatút utečenca alebo žiadateľa o azyl, obeť násilia, život na ulici, atď.), právo na zdravie, na vzdelanie.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pri rozhodovaní, či existujú skutočnosti odôvodňujúce uplatnenie výnimočného postupu spočívajúceho v prikázaní veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, mohol (ex offa) posudzovať iba najlepší záujem mal. Simona Vincenta a tvrdenia jeho otca.

12. Mimoriadne pomery, ktoré by odôvodňovali uplatnenie výnimky zo zásady všeobecnej miestnej príslušnosti súdu najvyšší súd nezistil. Mal. D. E. žije (rovnako ako jeho rodičia) v meste G., kde navštevuje predškolské zariadenie. Na jeho strane teda dôvod na prikázanie veci niektorému okresnému súdu so sídlom v Košiciach nezistil.

13. Ani z návrhu otca nevyplynuli okolnosti, ktoré by mali odôvodňovať prikázanie veci inému súdu v meste Košice z dôvodu vhodnosti. Skutočnosť, na ktorú poukazuje otec dieťaťa, sa týka možnej (ne)existencie zaujatosti sudcov Okresného súdu Prešov, ktorú však otec mohol, resp. za splnenia podmienok daných v § 52 a nasl. CSP môže uplatniť postupom tam uvedeným.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP, a preto návrhu vyhovel.

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok